

Skulptören Mats Caldeborg som just nu visar verk på Konstens Hus i utställningen -Träd, Ting, Tid - arbetar på ett rätt ovanligt sätt när det gäller bildidéer. Han är nämligen förutom skulptör även en skrivande konstnär. Vanligen föds skulpturerna och bilderna ur hans egna texter. De handlar ofta om existensiella frågeställningar med ett sällsynt starkt förhållande till vår norrländska natur. Tematiken handlar om vår utsatthet under himmelskupan, glesheten och vår längtanväntan och all denna frånvaro som skapar vår tillvaro. För tiotalet år sedan gjorde han en utställning tillsammans med Lennart Gybrant som han kallade "Personlig vinter". Det är den årstid då allt ställs på sin spets, då tillvaron blir så mycket tydligare i vinterns brist på synligt liv. Naturen, och i synnerhet vintern, är ett av hans centrala motiv.

Caldeborg finner förutom sina motiv även sitt skulpturmaterial ute i naturen. Med vrilar, kvistar, sly och slånor gestaltar han sina texter i bild.

Även i denna utställning är vintern närvarande. En serie av *Vinterfåglar* hänger i klorna vita och stelfrusna i sina grenar. De är som rader av strömbrytare som av kölden lämnats i frånläge. Serien *Vintergranar* består av ett antal svartvita teckningar/målningar med granmotiv. Om björken är ett lyckligt träd så är granen dess motsats. Den kom som invandrare från öster för knappa tretusen år sedan och dess sus bar med sig taigans hela vemod. Den trivs i fuktig mark och skugga, har djupa rötter och bildar mörka dunkla skogar. Granen har uppfattats som ett heligt träd bland många folk, inte minst hos våra asadyrkande förfäder som trodde att gudarna gärna vistades i granar. Dess apparition skapar poetiska bilder för livet i skogarna. I finsk litteratur är "ödegranens tårar" den litterära omskrivningen för hembränt, den fattiges arma tröst. Hela dess uppenbarelse med allt det mörka och de fallande linjerna blir en sinnebild för tungsinne.

Caldeborg låter denna trädgestaltning fördunklas av dimma och snöglopp. Fukten och kylan känns ända in i mörken. I de tre små skulpturerna *Träd I-III* är även här vintern högst närvarande. Ett naket träd står som ett memento eller ett varnande utropstecken på en vitmenad skavd sockel. I dessa verk befinner sig livet på sannskyldig sparlåga. Trösten i all denna melankoli finner kanske några i det mellan två fläksvålar korsfästa träbelädet i verket *Korsfästelse*, mannen en Caldeborgsk "Jesusperkele", medan jag kan tänka mig många andra ser ödegranens tårar som ett, åtminstone för stunden, mer verksamt alternativ.

Det är sällan man ser en utställare som så väl tagit vara på rummet. Med utsökt ekonomi och sinne för proportioner har Caldeborg med relativt små medel fyllt hela högdelen med kompakt stämmingsfull gleshet. Till detta har han vitkalkat de stora fönstren i utställningshallen och på så sätt dämpat ljus och reflexer och skapat en slags paradoxal intimitet i den stora hallen. Det finns en poetisk laddning i allt han gör och som i all poesi är det inte själva orden som bär budskapet utan de inre bilderna som de skapar, det som står mellan raderna.

Det här är utan tvekan en av de intressantaste utställningarna den här säsongen. Utställningen *Träd, Ting, Tid* handlar inte om konst för konstens egen skull, som så mycket konst gör idag, utan om något mycket allvarligare, nämligen livet självt!

Bertil Sundstedt